

Postawy liturgiczne w czasie Mszy Świętej obowiązujące służbę liturgiczną kościoła parafialnego p.w. Matki Bożej Zwycięskiej w Borku Fałęckim w Krakowie

Wstęp I

1. Postawy omówione w tym ceremoniale opracowane są na podstawie Nowego Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego (OWMR), oraz dostosowane do potrzeb i możliwości technicznych całego kościoła, a w szczególności prezbiterium kościoła p.w. Matki Bożej Zwycięskiej w Borku Fałęckim w Krakowie.
2. Zasady opisane w tym ceremoniale obowiązują służbę liturgiczną kościoła p.w. Matki Bożej Zwycięskiej w Borku Fałęckim w Krakowie od Mszy Świętej Wieczery Pańskiej w Wielki Czwartek roku pańskiego 2005, czyli od 24 marca ww. roku, aż do oficjalnego odwołania, lub kolejnego wydania ceremoniału.
3. Autor celowo napisał ten ceremoniał w taki dość oficjalny sposób (w każdym razie starał się, choć nie zawsze mu to wychodziło), aby można go było wręczyć większemu gronu osób, nie tylko młodszymi. Jeżeli ktoś będzie chciał wersję bardziej „przystępną” i napisaną „po polsku”, niech **po przeczytaniu tej wersji** zgłosi się do Michała Hrabiego i mu to powie, a on postara się w miarę możliwości ten ceremoniał przeredagować i w najbliższym możliwym terminie dostarczyć wersję drugą, „przystępną i po polsku”.

Rozdział I

Postawy liturgiczne podczas Obrzędów Wstępnych i Liturgii Słowa

4. Procesja wyrusza z zakrystii w ustalonym przez ceremoniarza porządku i idzie przez kościół, lub bezpośrednio do prezbiterium ze złożonymi rękami, krokiem równym, spokojnym, nie biegając.
5. Po dojściu do ołtarza usługujący parami przyklękają na prawe kolano przed stopniem komuniijnym i rozchodzą się na swoje miejsca lub, gdy nie ma uroczystej asysty, przyklękają wszyscy razem z Celebransem przed tabernakulum i stają po bokach ołtarza, cały czas trzymając ręce złożone, nie wiercąc się i nie oglądając na boki, z uwagą słuchając słów wypowiedzianych przez kapłana i odpowiadających mu w odpowiednich momentach.
6. Jeżeli przewidziane jest „Chwała na wysokości Bogu” (Gloria), to 2 razy, na słowa „Jezu Chryste” wszyscy wykonują skłon samą tylko głową.
7. Po kolekcie wszyscy udają się na swoje miejsca (chyba że już przy nich są) i siadają równo z mistrzem ceremonii (ceremoniarzem) lub, w przypadku jego braku, równo z celebransem.

8. Wszyscy siedzą aż do „Alleluja” lub „Chwała Tobie, Słowo Boże” lub „Chwała Tobie, Królu wieków”, kiedy to spokojnie wstają i stoją przy swoich miejscach.

9. Na słowa czytającego Ewangelię „Pan z wami” wszyscy **odwracają się przodem** do miejsca, z którego czytana jest Ewangelia (ambony) i stoją tak aż do odpowiedzi ludu „Chwała Tobie, Chryste”, kiedy to odwracają się z powrotem do pozycji „normalnej”, to znaczy tyłem do swojego miejsca siedzenia.

10. Jeżeli we Mszy Świętej jest homilia lub kazanie, wszyscy siadają równo z ceremoniarzem (kapłanami koncelebrującymi, lecz nie mówiącymi kazania lub równo sami ze sobą **J**).

11. Jeżeli była homilia lub kazanie, wszyscy wstają na wezwanie kapłana do modlitwy wiernych lub, jeśli jest to przewidziane, do wyznania wiary (Credo). W czasie wyznania wiary wszyscy wykonują **głęboki pokłon ciałem** trwający od słów „I za sprawą Ducha Świętego” do „i stał się człowiekiem”. Jeżeli homilii ani kazania nie było, wszyscy po Ewangelii stoją, jak to jest omówione w punkcie 7 i uczestniczą w modlitwach wraz z ludem, głośno i świadomie wypowiadając słowa Symbolu nicejsko-konstantynopolitańskiego i/lub odpowiadając na wezwania w czasie modlitwy wiernych.

Rozdział II

Postawy liturgiczne podczas Liturgii Eucharystycznej

12. Po modlitwie wiernych, wszyscy siadają na swoich miejscach, **nawet w czasie procesji z darami**, śpiewając wraz z ludem pieśń na Przygotowanie Darów.

13. Jeżeli w czasie celebracji używane jest kadzidło, wszyscy wstają przed okadzeniem celebransa, to znaczy w momencie, kiedy Turyferariusz i Nawikulariusz (osoby posługujące do kadzidła i łożki) kłaniają się do kapłana, przed jego okadzeniem.

14. Wszyscy zostają w pozycji stojącej zwróceniu do ołtarza ze złożonymi rękami przy swoich miejscach jeżeli jest uroczysta asysta lub, jeśli jej nie ma, na słowa kapłana „Módlcie się, aby moją i waszą ofiarę przyjął Bóg, Ojciec Wszechmogący” wstają, a na słowa prefacji „Pan z Wami” podchodzą do ołtarza i stoją tak, jak to opisano w punkcie 4.

15. Przed Przeistoczeniem (Konsekracją, Transsubstancją) wszyscy kłękają w momencie, gdy ministrant usługujący do dzwonek (ewentualnie kołatki) zadzwoni (zastuka na kołatce), to znaczy w momencie, kiedy Celebrans wyciąga ręce nad darami na ołtarzem, przed lub w czasie wypowiedzenia słów „Uświęć te dary mocą Twojego Ducha, aby stały się dla nas Ciałem i Krwią naszego Pana, Jezusa Chrystusa” (lub podobnej tzw. epiklezy w innych, niż II modlitwach Eucharystycznych).

16. W czasie obrzędów Przeistoczenia wszyscy klęczą zwróciwszy twarzą do ołtarza, na którym dokonuje się Ofiara Chrystusa i wstają dopiero na dźwięk dzwonka, to znaczy w momencie, gdy Celebrans przykłąknie przed ołtarzem po Przeistoczeniu wina w Krew Pańską. Wszyscy stoją i uczestniczą, jak to jest opisane w punkcie 4. W momencie, kiedy Celebrans przykłąka, **nie kłaniamy się**.

17. W czasie obrzędu przekazywania znaku pokoju, podajemy rękę tylko **najbliższemu osobom**, to znaczy „jednej po swej lewej i drugiej po swej prawej stronie” **J**. Jeżeli stoimy na końcu rzędu, np. na końcu ławki, to podajemy rękę jednej osobie obok i jednej osobie za nami.

18. Wszyscy przykłąkają po ostatnim wezwaniu śpiewu „Baranku Boży”, czyli po słowach „Obdarz nas pokojem”, na dźwięk dzwonka.

19. Wszyscy wstają po słowach „Panie nie jestem godzien...” i idą do komunii św., jeżeli są w stanie łaski uświęcającej i nie byli jeszcze w tym dniu do komunii więcej niż raz.

20. Osoby przystępujące do komunii idą procesyjnie **za ministrantami paten** w sposób taki jak dotychczas, to znaczy obok ambony (pulpitu lektorskiego), następnie prosto do pierwszych ławek bez oparcia i wzdłuż nich do środkowego przejścia w kościele, gdzie skręcają i ustawiają się w dwa rzędy. Idąc w tej procesji, usługujący trzymają ręce skrzyżowane na piersiach.

21. Przed przyjęciem komunii, w momencie, gdy osoba znajdująca się przed nami przyjmuje Święte Postacie, przykłąkamy na jedno kolano, podchodzimy do szafarza rozdającego komunię (zazwyczaj kapłana), przyjmujemy ją do ust, składamy ręce i odchodzimy wzdłuż stopnia komuniijnego, do końca schodów wiodących do ołtarza, w które potem skrewny, mijamy ambonę (pulpit lektorski) i udajemy się na swoje miejsce, przy którym stoimy, czekając, aż wszyscy członkowie służby liturgicznej przyjmą komunię.

22. Osoby nie przystępujące do komunii świętej wracają na swoje miejsca (chyba, że już przy nich są) i równo siadają, śpiewając pieśń i zachowując się należycie. **Nie wstają**, gdy zaczną wracać osoby od komunii.

23. Gdy wszyscy przystępujący do komunii z służby liturgicznej wrócą na swoje miejsca, wszyscy siadają równo razem z ceremoniarzem lub, w przypadku jego braku równo z ostatnim, który wrócił na swoje miejsce.

24. Uwielbienia po komunii dokonuje się w swoim sercu w postawie siedzącej.

25. Na słowa kapłana „Módlmy się” wszyscy wstają i niezależnie od tego, czy jest to asysta uroczysta, czy nie, stoją przy swoich miejscach, odwróciwszy przodem do ołtarza, wysłuchując z uwagą Modlitwy po Komunii (Postcommunio).

Rozdział III

Obrzędy zakończenia

26. Jeżeli są ogłoszenia, wszyscy siadają i wysłuchują ich z uwagą, jeżeli nie, albo już się skończą, wszyscy zwrócenia przodem do ołtarza przyjmują błogosławieństwo, **starannie i z wiarą wykonując na swoim ciele znak krzyża**. Jeżeli po mszy świętej są odmawiane jakieś modlitwy (np. Anioł Pański, lub jakaś nowenna **J**), wszyscy uczestniczą w niej w pozycji wcześniej ustalonej i dopiero po niej przyjmują błogosławieństwo.

27. Na słowa „idźcie w pokoju Chrystusa” wszyscy udają się na schody między ołtarzem, a tabernakulum. Tam oddają głęboki pokłon w stronę ołtarza wraz z Celebransem, odwracają się, przyklękają do tabernakulum i udają się do zakrystii w następującej kolejności: najpierw najniższy rząd po prawej stronie, czyli bliżej zakrystii, następnie wyższy, aż do pierwszego. Dopiero potem najniższy rząd po stronie lewej (obok obrazu św. Stanisława biskupa i męczennika), potem wyższy, aż do pierwszego. Celebrans razem z Koncelebrantami wchodzi do zakrystii **ostatni**.

28. Podczas procesji zejścia nie pchamy się do przodu, ale też nikogo nie puszczamy przed sobą, jeżeli jest to niezgodne z opisaną wyżej kolejnością, aby niepotrzebnie nie „blokować ruchu” i nie przedłużać, czasem dość długiej i kłopotliwej procesji zejścia.

29. Jeżeli jest uroczysta asysta, to na słowa „Idźcie w pokoju Chrystusa” wszyscy schodzą na środek kościoła tak jak w czasie komunii św. i idą za krzyżem i świecami. Kiedy usługujący do świec i krzyża zatrzymają się, wszyscy się odwracamy w stronę ołtarza i przyklękają równo z Celebransem, a następnie odwracają się i idą za krzyżem i świecami do zakrystii.

Rozdział IV

Szczegółowe omówienie postaw liturgicznych i inne uwagi

30. Pozycja stojąca wyraża szacunek i cześć wobec Boga, a także gotowość do pełnienia naszego posłannictwa przed Bogiem i ludźmi. Dlatego osoba stojąca ma mieć ciało i głowę wyprostowane, a ręce złożone na wysokości mostka i skierowane do góry (pod kątem 30°-45° - żartuję, choć tak jest najładniej). Nie należy się niepotrzebnie odwracać i oglądać, zwłaszcza na pleć przeciwną **J**, bo to kusi i bardzo rozprasza.

31. Postawa siedząca wyraża skupienie i sprzyja wygodnemu wysłuchaniu Słowa Bożego. Jednak „wygodna” nie znaczy „nasza najwygodniejsza”. Osoba siedząca w czasie liturgii jest prosta, ma nogi oparte na ziemi (o ile ktoś sięga, jeżeli nie, nie może nimi „dyndać” w powietrzu, niech je oprze na poprzeczce ławki albo niech mu swobodnie zwisają), a ręce oparte na kolanach w taki sposób, że mniej więcej od łokcia leżą one na nogach, **nie mają być sztywne** i wyprostowane.

32. Postawa klęcząca wyraża cześć i pokorę przed Bogiem. Osoba klęcząca powinna być wyprostowana i ręce trzymać tak jak podczas stania. Nie należy opierać całego ciężaru ciała na jednym kolanie, gdyż po chwili boli.

Przerzucanie ciężaru ciała zawsze powoduje rozproszenie własne, innych, a także ból nóg i zniecierpliwienie.

33. Przyklęknięcie jest prawidłowo wykonywane na **prawe** kolano. Ciało ma być wyprostowane, ruszają się tylko nogi, to znaczy prawe kolano „wędruje” do lewej kostki, tam **dotyka ziemi** i podnosi się aż do wyprostowania obu nóg. Nie należy się przechylać w żadną stronę, gdyż grozi to wywrotką **J**, co się zdarzało.

34. Skłon głowy to kiwnięcie głową przy użyciu samej tylko szyi. Wygląda to tak jak kiwnięcie głową aniołka zbierającego pieniążki do skarbonki przed szopką bożonarodzeniową, tylko jest wykonywane raz i powoli.

35. Pokłon ciała to głębokie zgięcie całego tułowia.

36. Na początku i końcu Mszy świętej, a także kiedy **wychodzimy do zakrystii** w czasie Mszy Świętej, przyklękamy na jedno kolano w stronę tabernakulum.

37. Kiedy tylko przechodzimy z jednej strony na drugą, oddajemy **głęboki pokłon w stronę ołtarza**.

38. Przed i po wykonaniu jakiejś czynności liturgicznej, na przykład przed i po podaniu Celebransowi ampulek, wykonujemy pokłon całym ciałem w stronę Celebransa.

39. Znak krzyża **ma** być wykonywany powoli, z szacunkiem i świadomością jego wagi dla nas, Chrześcijan, których Jezus zbawił właśnie na krzyżu. Podczas wykonywania tego znaku lewa ręka spoczywa na piersi, a prawą dotykamy najpierw czoła, potem miejsca pod lewą ręką (zaraz pod mostkiem, w wyczuwalnym „otworze”), następnie lewego, a potem prawego ramienia. Na końcu składamy ręce, **nie kładziemy prawej ręki na piersi**.

Zakończenie

40. Mam nadzieję, że w miarę jasno opisałem postawy liturgiczne, które mają być stosowane w naszej parafii przez Służbę Liturgiczną Ołtarza. Bądźmy świadomi tego, że służymy samemu Bogu w osobie kapłana i ludu i że wszyscy na nas patrzą i widzą, czy czynności liturgiczne wykonujemy pięknie, po wcześniejszym przygotowaniu, czy też tylko „na odwal się” (przepraszam za wyrażenie, ale to chyba najlepiej odpowiada temu, co chciałem wyrazić i uzmysłwić Szanownym Czytelnikom mojego skromnego dzieła **J**). Jednocześnie przepraszam za jego długość, ale nie chcę potem tłumaczyć o co mi chodziło, tylko wolę to od razu szczegółowo opisać. Zresztą raz można parę stron niezbyt ciekawego (?) tekstu przeczytać, nie?

41. Życzę wszystkim (i sobie), abyśmy potrafili dostosować się do tego, co o Liturgii Świętej mówi Stolica Apostolska i z pokorą służyli tak, jak poleca to robić Święta Matka Kościół (z paroma „dodatkami” dostosowującymi to do naszych warunków i chęci :P), aby „nie było wśród nas rozłamów i niezgody”.